

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Приймальної комісії
Протокол № _____
«___» _____ 2017 р.
Голова Приймальної комісії
_____ П.В. Пашко

Програма

додаткового вступного випробовування для здобуття освітнього ступеня бакалавра за іншим напрямом підготовки на основі ОКР молодшого спеціаліста (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» за напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит» та

вступного випробовування для здобуття освітнього ступеня бакалавра за іншим напрямом підготовки на другий курс (в межах вакантних місць ліцензованого обсягу) для осіб, які не менше одного року здобувають ОКР бакалавра в університеті галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» за напрямом підготовки 6.030502 «Економічна кібернетика», 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030508 «Фінанси і кредит»

з дисципліни «Економічна теорія»

Програма вступних випробовувань складена на основі навчальної програми з дисципліни «Економічна теорія», затвердженої у 2015 році.

Розробник:

_____ І.А. Максименко, доцент, кандидат філософських наук,
завідувач кафедри економічної теорії

Рецензент: _____ Г.Г. Старостенко, професор, доктор економічних наук,
професор кафедри економічної теорії

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економічної теорії
Протокол № 11 від « 05» квітня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ І.А. Максименко, доцент, кандидат
філософських наук, завідувач кафедри економічної теорії

Завідувач відділу методичного забезпечення освітнього процесу
Навчально-наукового центру
організації освітнього процесу _____ О.О. Бойко-Слобожан

Реєстраційний № _____

1. Пояснювальна записка

Першочергове завдання вищих навчальних закладів – формувати у студентської молоді глибоке економічне мислення, системні наукові знання, на ґрунті яких тільки й може виникнути її науковий економічний світогляд та здійснюватимуться практичні дії. Саме університети покликані готувати сучасних економістів. Адже від рівня їх компетенцій і професіоналізму залежить в кінцевому рахунку постіндустріальний розвиток українського суспільства та його економіки.

Завдання для проведення додаткових вступних випробовувань та вступних випробовувань з дисципліни «Економічна теорія» включають основні питання з навчальних дисциплін теоретичного блоку економічної теорії: політекономії, мікроекономіки, макроекономіки, історії економіки та економічної думки.

До екзаменаційних білетів включено чотири завдання.

Перше та друге передбачають відповіді на теоретичні питання з дисциплін економічної теорії; (оцінюється розуміння вступником сутності питань, економічних категорій, їх системного взаємозв'язку тощо).

Третє завдання мають практичну спрямованість - передбачають аналіз динаміки основних показників економічного розвитку національної економіки; оцінюється вміння:

- будувати графіки, діаграми;
- аналізувати динаміку економічних показників;
- робити висновки з проведеного аналізу, зокрема стосовно методів, способів впливу на зміну чи утримання динаміки, яку показує аналіз, використовуючи положення економічних теорій.

Четверте завдання – тести; в кожному білеті по 5 тестів; оцінюється вміння на основі набутих знань вибрати правильні відповіді.

Такий підхід до складових екзаменаційного білета дозволить більш об'єктивно оцінити реальні знання абітурієнтів з економічної теорії.

2. Перелік тем та їх короткий зміст, теоретичні питання та практичні завдання для проведення екзамену

Тема 1. Наукові економічні знання як результат пізнання економічного життя

Чуттєве та раціональне пізнання економічної дійсності. Наукове пізнання економічної життєдіяльності: емпіричний та теоретичний рівні.

Методологія наукового пізнання економічної реальності.

Економічні наукові знання: сутність, функціональна структура.

Економічна свідомість, економічне мислення. Економічний світогляд.

Тема 2. Теоретичний блок економічної науки: становлення, розвиток, сучасний стан

Економічна теорія як форма наукового пізнання економічного життя. Зміст та еволюція поняття «економіка». Класична економічна теорія: загальна характеристика. Загальна характеристика неокласичної економічної теорії. Теоретичні засади, еволюція, особливості монетаризму. «Кейнсіанська революція» в економічній теорії. Методологічні засади і теоретичний зміст сучасної постнеокласичної економічної теорії. Сучасна структуризація економічної науки. Розвиток економічної теорії в незалежній Україні. Тенденції синтезу провідних напрямів сучасної економічної теорії.

Тема 3. Загальні засади економічного розвитку: політекономічний аспект

Предмет політичної економії як складової економічної теорії. Економічні потреби: сутність, структура. Економічні блага. Суспільне виробництво: сутність, структура. Економічні ресурси і фактори виробництва.

Економічний вибір. Закон зростання потреб та механізм його дії. Мета виробництва та межа виробничих можливостей. Змішана економічна система: сутність, ознаки, національні особливості. Політекономічні знання як стратегічний ресурс формування інформаційного суспільства та його економіки.

Тема 4. Мікроекономіка як відносно самостійна складова економічної теорії

Становлення і розвиток мікроекономічної теорії. Методи мікроекономічної теорії. Корисність: загальна і гранична. Крива байдужості. Карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження споживача. Рівновага споживача. Ринковий попит. Закон попиту. Ринкова пропозиція. Закон пропозиції. Ринкова рівновага попиту і пропозиції. Види еластичності попиту та пропозиції.

Фірма як виробник приватних економічних благ. Постійні, змінні та загальні (валові) витрати фірми. Середні витрати фірми. Граничні витрати фірми. Виторг та прибуток фірми.

Тема 5. Макроекономічна теорія як складова економічної теорії (базові поняття)

Макроекономічна теорія: становлення, розвиток, сучасний стан. Методи макроекономічної теорії. Модель кругообігу для відкритої економіки. Сукупний попит. Сукупна пропозиція. Фінансовий ринок: сутність, структура, функції в економічній системі. Фінансові кризи: поняття, типи. Валютні кризи. Дефіцит бюджету: сутність, види, джерела фінансування. Поняття і структура державного боргу. Дефолт і методи його врегулювання.

Тема 6. Інституціональна економічна теорія

Категоріальний апарат інституціональної економічної теорії. Неоінституціональна економічна теорія: особливості методології.

Поняття «транзакція» в новій інституціональній економічній теорії. Визначення поняття «транзакційні витрати». Види транзакційних витрат. Рональд Коуз про транзакційні витрати.

Неоінституціональна економічна теорія прав власності. Процедури специфікації, диференціації та розщеплення прав власності. Економічна доцільність приватної, комунальної та державної форм власності. Економічний зміст інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Проблеми захисту інтелектуальної власності.

Тема 7. Міжнародна економіка як складова економічної теорії

Сутність, етапи формування, структура, тенденції розвитку міжнародної економіки (світового господарства). Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості. Світова торгівля як форма міжнародних економічних відносин. Міжнародний рух капіталів: сутність, функції, форми. Міжнародна міграція робочої сили. Транснаціоналізація економічної діяльності корпорацій: сучасні тенденції. Сучасний світовий ринок: сутність, функції, особливості. Міжнародні валютні відносини. Економічна глобалізація: етапи, зміст, рушійні сили, суперечності. Глобалізаційні процеси та їх вплив на соціально-економічний розвиток України.

Теоретичні питання для проведення екзамену

1. Чуттєве та раціональне пізнання економічної дійсності.
2. Наукове пізнання економічної життєдіяльності: емпіричний та теоретичний рівні.
3. Методологія наукового пізнання економічної реальності.
4. Економічні наукові знання: сутність, функціональна структура.
5. Економічна свідомість, економічне мислення.
6. Економічний світогляд.
7. Економічна теорія як форма наукового пізнання економічного життя.
8. Зміст та еволюція поняття «економіка».
9. Класична економічна теорія: загальна характеристика.
10. Загальна характеристика неокласичної економічної теорії.
11. Теоретичні засади, еволюція, особливості монетаризму.
12. «Кейнсіанська революція» в економічній теорії.
13. Інституціональна економічна теорія: етапи розвитку.
14. Методологічні засади і теоретичний зміст сучасної постнеокласичної економічної теорії.
15. Сучасна структуризація економічної науки.
16. Розвиток економічної теорії в незалежній Україні.
17. Тенденції синтезу провідних напрямів сучасної економічної теорії.
18. Предмет політичної економії як складової економічної теорії.
19. Економічні потреби: сутність, структура. Економічні блага.
20. Суспільне виробництво: сутність, структура.
21. Економічні ресурси і фактори виробництва. Економічний вибір.
22. Закон зростання потреб та механізм його дії.
23. Мета виробництва та межа виробничих можливостей.
24. Змішана економічна система: сутність, ознаки, національні особливості.
25. Політекономічні знання як стратегічний ресурс формування інформаційного суспільства та його економіки.
26. Становлення і розвиток мікроекономічної теорії.
27. Методи мікроекономічної теорії.
28. Корисність: загальна і гранична.
29. Крива байдужості. Карта кривих байдужості.
30. Бюджетне обмеження споживача.
31. Ефект впливу зміни доходу та зміни цін на бюджетне обмеження споживача.
32. Рівновага споживача.
33. Ринковий попит. Закон попиту.
34. Ринкова пропозиція. Закон пропозиції.
35. Ринкова рівновага попиту і пропозиції.
36. Види еластичності попиту і пропозиції.
37. Фірма як виробник приватних економічних благ.

38. Постійні, змінні та загальні (валові) витрати підприємства.
39. Середні витрати фірми.
40. Граничні витрати фірми.
41. Макроекономічна теорія: становлення, розвиток, сучасний стан
42. Методи макроекономічної теорії.
43. Модель кругообігу для відкритої економіки.
44. Сукупний попит.
45. Сукупна пропозиція.
46. Фінансовий ринок: сутність, структура, функції в економічній системі.
47. Фінансові кризи: поняття, типи.
48. Валютні кризи.
49. Дефіцит бюджету: сутність, види, джерела фінансування.
50. Поняття і структура державного боргу.
51. Дефолт і методи його врегулювання.
52. Інституціональна економічна теорія: етапи розвитку.
53. Категоріальний апарат інституціональної економічної теорії.
54. Неінституціональна економічна теорія: особливості методології.
55. Теорія трансакційних витрат.
56. Поняття «трансакція» в новій інституціональній економічній теорії
57. Види трансакційних витрат.
58. Неінституціональна економічна теорія прав власності.
59. Процедури специфікації, диференціації та розщеплення прав власності.
60. Економічна доцільність приватної, комунальної та державної форм власності.
61. Економічний зміст інтелектуальної власності.
62. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
63. Проблеми захиту інтелектуальної власності.
64. Сутність, етапи формування, структура, тенденції розвитку міжнародної економіки (світового господарства).
65. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, функції та особливості.
66. Світова торгівля як форма міжнародних економічних відносин.
67. Міжнародний рух капіталів: сутність, функції, форми.
68. Міжнародна міграція робочої сили.
69. Транснаціоналізація економічної діяльності корпорацій: сучасні тенденції.
70. Сучасний світовий ринок: сутність, функції, особливості.
71. Регулювання світового фінансового ринку:
72. Міжнародні валютні відносини.
73. Регулювання світового фінансового ринку: методологічні аспекти.
74. Економічна глобалізація: етапи, зміст, рушійні сили, суперечності.
75. Глобалізаційні процеси та їх вплив на соціально-економічний розвиток України.

3. Зразок

Державна фіскальна служба України
Університет державної фіскальної служби України

ЗАВДАННЯ № ____

для проведення додаткових вступних випробовувань
та вступних випробовувань

За освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр
Галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»
Напряму підготовки 6.030502 «Економічна кібернетика», 6.030503
«Міжнародна економіка», 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030508
«Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит»
З дисципліни «Економічна теорія»

1. Теоретичні питання:

1. Економічна свідомість, економічне мислення.
2. Корисність: загальна і гранична.

2. Практичні завдання (завдання до таблиці):

1. Побудуйте графік (діаграму) динаміки номінального валового внутрішнього продукту (ВВП в млн. грн.) за 2012-2015 рр.

2. Побудуйте графік (діаграму) динаміки номінального внутрішнього продукту (ВВП в млн. USD) за 2012-2015 рр..

3. Проаналізуйте отримані результати, зробіть висновки щодо виявлених тенденцій та запропонуйте способи позитивного впливу на них.

Таблиця

Динаміка номінального валового внутрішнього продукту України (2012-2015 рр.)

Період	Валовий внутрішній продукт	
	Номінальний ВВП (в млн.грн.)	Номінальний ВВП (в млн USD)
1	2	2
2012	1 408 889	175 781
2013	1 454 931	183 310
2014	1 566 728	131 805
2015	1 979 458	90 615

Джерело: Валовий внутрішній продукт України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>

3. Тестові завдання:

№ питання	1	2	3	4	5
Правильна відповідь					

1. До теоретичного блоку економічної науки – економічна теорія – не включають таку економічну дисципліну як:

- а) макроекономіка;
- б) менеджмент;
- в) мікроекономіка;
- д) історія економіки та економічної думки;
- е) політекономія.

2. Автором наступного твердження: «Ойкономія – є ...назва... науки..., за допомогою якої люди можуть збагачувати господарство, а господарство, ... є все без виключення майно ... те, що корисне в житті, а корисне ... є все те, чим людина вміє користуватися» є:

- а) Аристотель;
- б) Платон;
- в) Ксенофонт;
- д) Варрон.

3. Основними формами інвестицій у людський капітал вважають:

- а) витрати на освіту, виробничу підготовку;
- б) охорону здоров'я; міграцію;
- в) пошук інформації про ціни і доходи;
- д) народження і виховання дітей;
- е) правильна відповідь – «а»-«б»;
- є) усі відповіді є вірними.

4. Екстенсивний тип економічного зростання характеризується наступними ознаками:

- а) досягається завдяки кількісному приросту факторів виробництва за їхнього незмінного технічного рівня;
- б) обсяг національного продукту зростає за рахунок кількісного збільшення обсягів праці (чисельність працівників, збільшення тривалості робочого часу);
- в) обсяг національного продукту зростає за рахунок залучення у виробництво нових джерел сировини, палива, енергії, використання додаткових земельних площ (при незмінній віддачі природних ресурсів);
- д) характеризується усіма переліченими ознаками.

5. «Ефект Веблена» - це економічна ситуація, коли при збільшенні ціни на який-небудь престижний товар:

- а) попит на нього зменшується;
- б) попит на нього не змінюється;
- в) попит на нього збільшується;
- д) правильна відповідь «а».

Голова Приймальної комісії

П.В. Пашко

Голова предметної екзаменаційної комісії

І.А. Максименко

4. Критерії оцінювання відповідей вступника

Загальна кількість балів, які можуть бути отримані на екзамені, – від 0 до 100. Відповіді на кожне питання оцінюються наступним чином:

- перше - від 0 до 20 балів;
- друге - від 0 до 20 балів;
- третє - від 0 до 25 балів;
- четверте - від 0 до 35 балів (правильна відповідь на 1 тест – 7 балів).

Переведення даних 100–бальної шкали оцінювання за національною шкалою здійснюється в такому порядку:

Кількість набраних балів	Оцінка за національною шкалою
90-100	5 (відмінно)
70-89	4 (добре)
50-69	3 (задовільно)
0-49	2 (незадовільно)

5. Список рекомендованої літератури

Підручники

- Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність : Підручник. – К. Знання, 2006. – 431с.
- Злупко С. М. Історія економічної теорії [Текст] : підр. / С. М. Злупко. – К. : Знання, 2005. -
- Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К. : «Знання», 2012. – 206 с.
- Економічна теорія. Мікроекономіка : Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К. : «Знання», 2012. – 134 с.
- Економічна теорія. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К. : «Знання», 2012. – 206 с.
- Економічна теорія. Міжнародна економіка: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К. : «Знання», 2012. – 143 с.
- Економічна теорія. Національна економіка : Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К. : «Знання», 2012. – 270 с.
- Історія економічних вчень [Текст] : підручник / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю.С. – К. : “Центр учбової літератури”, 2013. – 352 с.
- Історія економічних учень[Текст] : підручник: у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. – Ч.2 - 2-ге вид., випр. – К. Знання, 2005. – 567 с.
- Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред А.А. Чухна. – К. : Знання, 2007. – 878 с. – (Вища освіта ХХІ століття)

Навчальні посібники

- Довбенко М.В. Сучасна економічна теорія (Економічна нобелелогія) : навчальний посібник / М. В. Довбенко. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2005. – 336 с.
- Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. / С. В. Степаненко, С.Н. Антонюк, В. М. Фещенко, Н.О. Тимочко ; за ред. проф. С.В. Степаненка. – К., 2010. – 743 с.
- Ковальчук В. М., Лі Цзе Гао, Останкова Л. А. Світова економіка її історія та дослідники. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. – 524 с.
- Максименко І.А. Політична економія: Навч. посіб. 2-ге вид. – Чернівці: «Прут», 2012. – 600 с.
- Мацелюх Н.П., Максименко І.А., Теліщук М.М. та ін. Основи економічної науки: навч. посіб.- К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 324 с. Навч. посіб.

Мацелюх Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка. [Текст] : Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. / Мацелюх Н.П., Максименко І.А. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 382 с.

Мацелюх Н.П., Максименко І.А. Економічні теорії в системі наукових економічних знань [Текст] : Навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, П.В. Круш, В.В. Мартиненко, М.М. Теліщук та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 226 с.

Сучасні економічні теорії [Текст] : 2-ге вид. перероб та доп. Навч. посіб. для самостійної підготовки до курсового та комплексного державного екзамену з економічної теорії / Н. П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. – К. «Центр учбової літератури», 2015. – 224 с.

Ткач А. А. Інституціональна економіка. Нова інституціональна економічна теорія. Навчальний посібник. – К. Центр учбової літератури, 2007. – 304 с.

Курс лекцій «Основи економічної науки»: навч. посіб.- К.: КНЕУ, 2010.

Наукові праці

Базилевич В.Д., Ильин В.В. Философия экономики. История / В. Базилевич, В. Ильин. – К. : Знання; М.: Рыбари, 2011. – 927 с.

Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку. – К. : Знання, 280 с. – 687 с.

Беккер Г. Человеческое поведение: экономический поход // Избранные труды по экономической теории: пер. с англ. / Г. Беккер. – М.: ГУ ВШЭ, 2003. – 672 с.

Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі : пер.з англ. [Текст] / М. Блауг. – К. : Основи, 2001.

Вільямсон Олівер Е. Економічні інституції капіталізму : Фірми, маркетинг, укладання контрактів. – К. : Видавництво «АртЕк», 2001. – 472 с.

Гриценко А. Економічна теорія в сучасному світі / А. Гриценко // Економіка України. – 2008. - №10. – С. 40 – 54.

Гриценко А.А. Політична економія: актуалізація проблематики, методологічний потенціал і сполученість з інституціоналізмом / А.А. Гриценко // Економічна теорія. – 2012. – №1. – С.5-20.

Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег // Кейнс Дж. М. Избр. Произведения. – М. : Экономика, 1991.

Коуз Р. Проблемы социальных издержек / Р. Коуз : пер. с англ.. // Фирма, рынок, право. – М. : Дело; Catallaxy, 1993. – 192 с.

Маршалл А. Принципы политической экономии: пер. с англ.. [Текст] / А. Маршалл. – Т.1. – М.: Прогресс, 1983.

Норт Даглас. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки / Пер. з англ. І. Дзюб. – К. : Основи, 2000. – 198 с.

Политическая экономия: прошлое, настоящее, будущее. Часть I. [Текст]: монографія / под. ред. В.М. Гейца, В.Н. Тарасевича. – К.: ЦУЛ, 2014. – 494 с.

Политическая экономия: прошлое, настоящее, будущее. Часть II. [Текст]: монографія / под. ред. В.М. Гейца, В.Н. Тарасевича. – К.: ЦУЛ, 2014. – 566 с.

Сміт А. Дослідження про природу та причини добробуту націй: пер. с англ. [Текст] / А. Смит. – К. : Port-Royal, 2001.

Тарасевич В.М. Політична економія: ім'я власне, широкий смисл і предметний простір / В.М. Тарасевич // Економічна теорія. – 2012. – №1. – С. 21-34.

Тарасевич В. М. Апологія екуніки (про економічне наукове й універсумне знання) / В.М. Тарасевич // Економічна теорія. – 2011. - №1. – С.5-20.

Туган-Барановський М. І. Політична економія. Курс популярний. – К.: Наук. думка, 1994.

Фридмен М. Количественная теория денег [Текст] / М. Фридмен. – М.: Эльф-Пресс, 1996.

Ходжсон Дж. Социально-экономические последствия прогресса знаний и нарастание сложности в экономике [Текст] / Дж. Ходжсон // Вопросы экономики. – 2001. - №8. – С.29-31.

Ходжсон Джеффри. Экономическая теория и институты: Манифест современной институциональной теории / Пер. с англ.. – М.: Дело, 2003. – 464 с.

Шумпетер Й.А. Теория экономического развития: пер. с англ.. [Текст] / Й. А. Шумпетер; под. ред.. В. С. Автономова. – М. : Директмедиа Паблишинг, 2008.

Якубенко В.Д. Базисні інститути у трансформаційній економіці : Монографія. – К. КНЕУ, 2004. – 252 с.

Голова
предметної екзаменаційної комісії,
доцент, кандидат філософських наук

Максименко Іван Андрійович